

Jeg har en kommentar til endring på skolestrukturen i Surnadal Kommune, med hovedvekt på verdien av hjemflyttere og verdien av å innbyggere som ønsker å satse på næringsvirksomhet ute i grendene.

Selv er jeg født og oppvokst på Fiske og hatt barneskoleårene mine på Mo Skule. Siden studietiden har jeg vært bosatt i Trondheim. Her har jeg samboer og en sønn på 5 mnd. Vi har over lengre tid snakket om å flytte hjem igjen til Surnadal, og dette har blitt lynende aktuelt nå som vi har fått en sønn som vi ønsker skal få muligheten til å vokse opp i trygge omgivelser på Mo Oppvekstsenter.

Jeg har odel på hjemgården på Fiske og er nå godt i gang med å planlegge generasjonsskifte på gården som inkluderer satsning i landbruket og bygging av nytt moderne fjøs.

I løpet av årene i Trondheim har jeg deltatt på flere «Sjekk Nordmøre» eller «hjemflytterkvelder» i regi av kommunene på Nordmøre. Der har det alltid vært fremsnakket hvor fleksibelt og tilgjengelig det er å flytte hjem igjen til Surnadal. Dette er muligheter som nå forsvinner og skoletilbudet kun vil være tilgjengelig i sentrum av bygda. Veldig mange av disse sambygdingene jeg traff på treffene i Trondheim, treffer jeg nå i kretsen på Mo. De har flyttet hjem igjen, fått med seg partneren på lasset og stiftet familie. Flere har og startet egne bedrifter og driver næringsvirksomhet lokalt.

Hva er så verdien av en hjemflytter? Jo, en hjemflytter flytter hjem igjen til plassen der vedkommende vokste opp. Hovedsakelig vil da en Todaling flytte til Todalen, en Bæverfjording flytter til Bæverdalen, en Øverbygding vil flytte til Øverbygda osv. Disse kommer tilbake med verdifull utdanning, erfaring og kompetanse. I tillegg har de med seg partner, som også har med seg stor verdi som bygda og kommunen trenger. Det kan være sykepleiere, lærere, bønder, selvstendig næringsdrivende, økonomer og mange andre yrker. Disse stifter familie og sørger for at bygdene lever videre.

Da må det jo være viktig at Surnadal er godt tilrettelagt for bosetting og liv i grendene? Tilbudene kan ikke bare finnes i sentrum om bygda skal utvikles videre.

Hva taper kommunen på at en eller flere hjemflyttere ikke flytter hjem igjen?

Mange satser, og ønsker å satse, på stedbunden næringsvirksomhet ute i grendene.

Dette gjelder både hjemflyttere og de som allerede er bosatt i grendene.

Bønder og lokalt knyttet næringsdrivende skaper arbeidsplasser, både direkte og indirekte (transport, foredling, salg ++), og bidrar til liv i lokalsamfunnet. Kan og nevne at bønder er viktige for beredskap og selvforsyning, viktige for forvaltning av landbruksarealer (kulturlandskap og matjord) og viktige for lokal identitet.

Landbruket er godt representert i alle grendene i Surnadal og de som arbeider i denne næringen kan ikke bare flytte nærmere sentrum for å tilrettelegge for at barna skal ha en kort og trygg skoleveg. Bøndene må være der de er og som fremtidig bonde er jeg svært bekymret for at min 5 åring om noen år må kjøre mange timer ukentlig med buss. I tillegg til reisetiden er det jo snakk om flere timer i bussvent for disse skjøre og små

menneskene. Skolen i sentrum er for liten. Tilbudene til barna begrenses. Det snakkes om at sløydsaler og grupperom blir klasserom, og at allerede små klasserom må deles opp for å skape flere, enda mindre, klasserom. Jeg sliter med å se at dette er til barnets beste og at kommunen kan spare penger på nedleggelsen av grendaskolene.

Grendeskolene må bestå så lenge det er faglig og sosialt forsvarlig, de skal ikke legges ned pga økonomi. Ser av høringsdokumentet at elevantallet i grendeskolene vil være stabile i årene fremover. Det vil til og med være økning på enkelte skoler.

Gjør det attraktivt å bo i Surnadal og gjør det attraktivt å flytte hjem igjen til Surnadal med partner og barn. Gjør det attraktivt å drive næringsvirksomhet ute i grendene!

Bevar derfor et sterkt og robust lokalsamfunn i Surnadal som er tilrettelagt for alle, også for de som ønsker å bo ute i grendene! Bevar alle grendeskolene slik de er i dag! Tenk på hva kommunen taper på å legge ned skolene, tenk på helheten, på hjemflytterne, på de som driver næringsvirksomhet, på lokallagene, på de kjenner på sterk identitet til og de som bor ute i grenda. Og ikke minst; tenk på barna!

Trond Ivar Fiske Pedersen
Øvre Surnadal 15.09.2025